

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عقود معین

تفسیری - تطبیقی

مؤلفین:

رئوف سیاری - یاسر غلامی

سرشناسه : سیاری، رئوف، ۱۳۶۹-

عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور : عقود معین (تفسیری - تطبیقی)/ مولفین رئوف سیاری، یاسر غلامی.

مشخصات نشر : تهران، کتاب آوا، ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری : ۶۲۲ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۷۸۲-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : عقود و ایقاعات (فقه) - ایران

موضوع : حقوق مدنی - ایران

شناسه افزوده : غلامی، یاسر، ۱۳۶۹-

رده‌بندی کنگره : ۸۵۸KMH

رده‌بندی دیوبی : ۵۵۰۲/۳۴۶

شماره کتابشناسی ملی : ۹۳۰۵۲۴۴

عقود معین (تفسیری - تطبیقی)

انتشارات کتاب آوا

مؤلف:	رئوف سیاری - یاسر غلامی
ناشر	کتاب آوا
نوبت چاپ	اول ۱۴۰۲
شمارگان	۳۰۰ نسخه
قیمت	۴۰۰,۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۷۸۲-۲

نشانی مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه دوم

شماره تماس: ۶۶۴۶۷۱۵۰

www.avabook.com

فروشگاه اینترنتی:

نشانی مرکز پخش: تهران - خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - تقاطع ژاندارمری پلاک ۱/۷۱

شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ - ۶۶۹۷۴۱۳۰ - ۶۶۴۰۷۹۹۳ - ۶۶۴۱۶۰۰۴ - ۶۶۴۱۶۰۰۷

نشانی فروشگاه: اسلامشهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد، جنب دادگستری

شماره تماس: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل، سی‌دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، زیراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است

مقدمه:

پژوهش حاضر که با عنوان کتاب مدنی تحلیلی و تطبیقی تقدیم جامعه حقوقی می‌گردد، پژوهشی عمیق در مواد قانونی مدنی در حوزه عقود معین می‌باشد. با توجه به تمایل نگارنده به ارائه کاری که در حد خود نو باشد و البته جنبه کاربردی داشته باشد و از سویی مورد توجه اساتید دانشگاه و دانشجویان محترم نیز قرار گیرد، ایده تألیف کتاب حاضر شکل گرفت. به جرات می‌توان ادعا کرد که کتاب حاضر دارای شکلی خلاقانه است و سابقاً هیچ کتابی با چنین طراحی تدوین نشده است. کتب معدودی وجود دارد که در آن تطبیق مختصر قانون مدنی صورت گرفته است اما متأسفانه در آنها مواد استنادی از قوانین خارجی و نیز عبارات مرتبط فقهی درج نشده است و خواننده جهت مشاهده آنها به متن اصلی قوانین و کتب فقهی ارجاع شده است و همین مسئله خواننده را دچار مشقت می‌کند. با درک این موضوع بر آن شدیم در این کتاب متن اصلی مواد استنادی و نیز عبارات مرتبط فقهی را گرچه باعث حجیم‌تر شدن کتاب می‌شد در ذیل مواد مرتبط درج نماییم تا خواننده به سهولت به آن دسترسی یابد. متأسفانه در کشورمان در سال‌های اخیر روند چاپ کتاب بیشتر به سمت کتب بازاری و بی کیفیت رفته است و این نقیصه باید توسط تحریر کتب غنی جبران شود.

سیک نگارش کتاب حاضر به این نحو بوده که ابتدا مواد قانون مدنی ایران در عقود معین تحلیل گردد و نکات پیرامونی مواد و نظرات مشورتی و نیز آرای وحدت رویه و آرای اصرای و همچنین قوانین متفرقه اما مرتبط با موضوع در ذیل هر ماده مندرج گردد تا

خواننده را از رجوع به منابع تکمیلی بی نیاز نماید. در این راستا ذیل هر ماده حسب اقتضای آن با سه بخش شرح و فقه و تطبیق مواجه می‌شویم. در قسمت شرح مواد، نظریات دکترین حقوقی عنوان گردیده، سپس اگر نظر مشورتی یا رأیی از محکام دادگستری مرتبط با ماده صادر شده باشد، درج شده‌است. سپس مفاد قانون با منابع معتبر فقهی تطبیق داده شده و در نهایت مواد قانون مدنی ایران با قوانین کشورهای عربی و لاتین تطبیق داده شده است. از بین متون قانونی مصوب در کشورمان به جرأت می‌توان گفت که قانون مدنی دارای پتانسیل زیاد برای تحلیل و تطبیق با دیگر کشورها است. همین مهم بود که ما را برآن داشت که متن مواد با متون فقه و متون قانونی خارجی تطبیق دهیم؛ زیرا بسیاری از مواد قانون ما ترجمه عبارات کتب فقهی است و با مطالعه آن می‌توان رویای پنهان قانون مدنی را آشکار کرد. کما اینکه تفاسیری که توسط دکترین برجسته حقوق مدنی کشورمان ارائه شده‌است و راه حل هائی که در رابطه با خلأهای قانون مدنی ما دیده می‌شود اغلب بر اساس ترجمه و تبیین منابع فقهی من جمله مکاسب یا عروه الوثقی یا جواهرالکلام یا قوانین کشورهای چون فرانسه و سوئیس و... می‌باشد. البته در کتاب حاضر از محدوده عقود معین فراتر نرفته‌ایم و عقود قانون مدنی را در پنج قسم عمده که هر یک موضوع بخشی از کتاب را تشکیل می‌دهند مورد مطالعه قرار داده‌ایم که عبارتند از: ۱. عقود تملیکی ۲. عقود اذنی ۳. عقود مشارکتی ۴. عقود وثیقه‌ای ۵. سایر عقود. درواقع ترتیب قانون مدنی را در هم ریخته و آنها را با توجه به آثار و احکام مشابه آنها بخش‌بندی نموده‌ایم.

از آنجا که یکی از اهداف اصلی مطالعات حقوق تطبیقی جمع‌آوری مواد خام و اطلاعاتی است که یک پژوهشگر حقوق تطبیقی را قادر می‌سازد که به واسطه آن بتواند به بررسی حقوق خارجی بپردازد، یکی از انگیزه‌های اصلی تدوین این کتاب همین مهم بوده است. مطالعه حقوق خارجی به عنوان مثال در بحث بیع و اجاره و هبه با توجه به پیشرفتهای

روزافزون کشورها و گسترش تعاملات و پیچیده شدن اعمال حقوقی و گسترش دامنه مصادیق این عقود، مطالعه تطبیقی برای آشنایی با حقوق دیگر کشورها ضروری است؛ زیرا به واسطه آشنایی با حقوق دیگر کشورها می‌توان خلأهای موجود در قوانین خود را رفع کرد و به غنای بیشتر متون افزود. بنابراین حقوق تطبیقی کمک شایانی به سیستم‌های حقوقی می‌دهد از جمله این که باعث نظم دهی به قوانین می‌گردد یا باعث ایجاد اصلاحات و رفع نواقص قوانین داخلی می‌گردد و نیز وسیله‌ای برای تدوین قوانین جدید است. همان‌طور که ما در تصویب قوانین جدیدمان مانند قانون تجارت الکترونیک و قوانین دیگر به این راه رفته‌ایم. به عبارت دیگر کمتر کشوری را می‌توان یافت که در زمینه تدوین قوانین از حقوق تطبیقی کمک نگرفته باشد. مثلاً آرای دادگاه‌های عالی انگلستان در رویه قضائی کشورهای مثل هند و استرالیا نقش مهمی داشته است یا در ایران نیز تحلیل رویه قضائی کشور فرانسه توسط دکترین در زمینه مسئولیت مدنی، در رویه قضائی ما نیز اثر گذاشته است. یا به عنوان مثال در قانون مدنی عراق در رابطه با اینکه اگر متهم شخص واهب را به قتل برساند ضمانت اجرای مناسبی - حق فسخ هبه توسط وراث واهب - پیش بینی شده است، اما با مراجعه به قوانین ایران درمی‌یابیم برای این موضوع ضمانت اجرایی در نظر نگرفته شده است یا در حقوق فرانسه مواد زیادی راجع به شرایط و نحوه اجاره اراضی کشاورزی، حیوانات یا شرایط شخص اجیر درج شده است ولی با مطالعه قانون ایران درمی‌یابیم که در ایران صرفاً ۳ ماده در این رابطه تصویب شده است که ناکافی است و نیاز به تکمیل دارد یا در مورد اجاره به شرط تملیک و ماهیت و احکام آن بحث جامعی مطرح نشده و موادی که در قانون عملیات بانکی بدون ربا آمده نیز ناقص است، درحالی که این عقد امروزه در تمام دنیا مرسوم است. البته در برخی موارد نیز به دلیل تفاوت ماهیت امر با دیگر کشورها اساساً تطبیق

نمی‌تواند صورت گیرد مانند بحث ضمان که در کشور ما نقل ذمه به ذمه است اما در اکثر کشورهای عربی و قوانین اروپایی ضم ذمه به ذمه است. در اینجا برخلاف رویه متعارف باید انتقادی هم از کتابخانه‌های حقوقی کشور نیز کرد، زیرا با توجه به پیشرفت تکنولوژی می‌توانند حداقل نسخه دیجیتال کتب و قوانین خارجی را تهیه کنند تا اساتید و دانشجویان بتوانند از آنها استفاده نمایند و این امر یکی از نواقص جدی در کشور ماست که لازم است تدبیری برای حل آن اندیشید. زیرا بدون آگاهی از کتب به‌روزی که توسط متخصصان امر حقوق در دیگر کشورها به رشته تحریر درمی‌آید حقوق ما پویایی و ابتکار را به خود نخواهد دید.

فهرست مطالب

مقدمه: ۳

بخش اول: عقود تملیکی ۱۱

فصل اول - در بیع ۱۱

مبحث اول - در احکام بیع ۱۱

مبحث دوم - در طرفین معامله ۳۵

مبحث سوم - در مبیع ۳۹

مبحث چهارم - در آثار بیع ۶۵

فصل دوم - در اجاره ۱۲۰

مبحث اول - در اجاره اشیا ۱۲۷

مبحث دوم - در اجاره حیوانات ۱۸۸

مبحث سوم - در اجاره اشخاص ۱۹۱

فصل سوم - در معاوضه ۱۹۵

فصل چهارم - در هبه ۱۹۶

فصل پنجم - در قرض ۲۲۳

بخش دوم: عقود اذنی ۲۲۹

فصل اول: در وکالت ۲۲۹

مبحث اول - در کلیات ۲۲۹

مبحث دوم - در تعهدات وکیل ۲۴۷

۲۶۴	مبحث سوم - در تعهدات موکل
۲۶۸	مبحث چهارم - در طرق مختلفه انقضای وکالت
۲۸۵	فصل دوم - در ودیعه
۲۸۵	مبحث اول - در کلیات
۲۹۳	مبحث دوم - در تعهدات امین
۳۱۷	مبحث سوم - در تعهدات امانت گذار
۳۱۹	فصل سوم - در عاریه
۳۲۷	فصل چهارم - در عقود انتفاعی

بخش سوم: عقود مشارکتی ۳۴۱

۳۴۱	فصل اول - در مزارعه
۳۵۸	فصل دوم - در مساقات
۳۶۱	فصل سوم - در مضاربه
۳۷۸	فصل چهارم - در شرکت
۳۷۸	مبحث اول - در احکام شرکت
۳۹۵	مبحث دوم - در تقسیم اموال شرکت

بخش چهارم: عقود وثیقه‌ای ۴۱۳

۴۱۳	فصل اول - در ضمان عقدی
۴۱۳	مبحث اول - در کلیات
۴۳۵	مبحث دوم - در اثر ضمان بین ضامن و مضمون له
۴۴۴	مبحث سوم - در اثر ضمان بین ضامن و مضمون عنه
۴۵۲	مبحث چهارم - در اثر ضمان بین ضامنین
۴۵۵	فصل دوم - در حواله
۴۶۷	فصل سوم - در رهن